

DAR ANLAMDA SEÇİM SUÇLARININ TANIMI, İŞLEVİ VE BU SUÇLARIN DÜZENLENİŞ TARZINA ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

*Mehmet AKÇAKOCA**

GİRİŞ

Demokrasi en basit tanımıyla, yöneticilerin tüm yönetilenler tarafından serbest ve dürüst seçimler yoluyla seçildikleri bir rejim olarak tanımlanabilir¹. Seçim, demokrasinin vazgeçilmez ögesidir. Her seçim olgusu ile demokrasinin ilişkisi olmayabilir. Fakat her demokratik yönetimin seçimle kopmaz ilişkisi vardır². Demokratik sistemlerde hükümet etme yetkisinin kaynağı kısaca halk dediğimiz bütün vatandaşlardır. Bu nedenle bir demokraside vatandaşların bu konudaki irade ve tercihlerini ifade edebilecekleri mekanizmalara ihtiyaç vardır ki bunların başında seçimler gelmektedir³. Bu nedenle en önemli siyasal katılma mekanizmalarından biri seçimdir⁴. Demokrasilerde seçimlerin serbestliği siyasi rejimin meşruluğu için vazgeçilmesi mümkün olmayan bir temel prensiptir⁵. Demokratik toplumlarda iktidarın kaynağı halkın mutabakatına dayanır. Bu mutabakat belli aralıklarla yapılan serbest seçimlerle açıklanır⁶.

Siyasal katılma, toplum üyesi kişilerin yani vatandaşların siyasal sistem karşısındaki durumlarını, tutumlarını ve davranışlarını belirleyen bir

* Develi Cumhuriyet Savcısı.

1 ÖZBUDUN Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 1995, s. 62

2 SEZEN Saim, Seçim Ve Demokrasi, Gündoğan Yayınları, Ekim 1994, s.50-51

3 ERDOĞAN Mustafa, Anayasal Demokrasi, Siyasal Kitapevi, Mart 2005, s. 287-289

4 ACAR Aykut; Türk Demokrasisinde Parti, Seçim Sistemi Ve İstikrar(yayınlanmamış), s. 1-2

5 YAVUZ Nihat, Seçim Kanunları Ve Siyasi Partiler Kanunu, Adil Yayınevi, 1. Basım, s. 14-16

6 TEZİÇ Erdoğan; Anayasa Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul 1991, s. 238-239

kavramdır⁷. Bu katılma da seçim yolu ile gerçekleşir.⁸ Siyasal katılma, öncelikle yasalarla, en başta da Anayasayla verilen siyasal haklarla birlikte hayat bulabilir. Siyasal katılma bakımından, bu hakların her birinin vazgeçilmez bir önemi vardır. Özellikle de seçme hakkı ile siyasal partilerde çalışma hakkı büyük önem arz etmektedir⁹. İnsanların vatandaşı oldukları ülkenin yönetimine katılma, seçme ve seçilme haklarına sahip olmaları, çağdaş dünyada yalnız demokratik ülkelerin anayasalarıyla değil, aynı zamanda uluslararası beyanname ve sözleşmelerle de vurgulanmış ilkelere¹⁰.

İnsan hakları karşısında en önemli tehdidi oluşturan siyasal iktidarın sınırlandırılmasında rol oynayan çeşitli hukuk dışı faktörler her zaman yeterli olamamaktadır. Bundan ötürüdür ki devlet kudreti karşısında insan hak ve hürriyetlerini hukuki yollardan güvence altına alma çareleri aranmıştır. Devlet iktidarını sınırlandıran bu müesseselerin en başında şüphesiz ki seçimler gelmektedir¹¹.

Seçim hakkı, devletin serbest seçimleri düzenleme yükümlülüğü ve gerçekleşme özellikleriyle öteki haklardan ayrılır. Bu bağlamda serbest seçimleri düzenleme kurumsal hakkı, devletler üzerinde demokratik seçimleri düzenlemek için olumlu önlemlerin kabulü yönünde bir yükümlülüktür¹².

Bu genel açıklamalardan sonra seçim ve seçim sistemi kavramlarına da kısaca değinmekte fayda vardır: Seçim, seçmek, yeğlemek eylemidir. Seçim, genellikle toplu bir istencin (iradenin) birden çok seçenek arasında (aday) bir yeğlemede bulunmasıdır. Bazı durumlarda yetkili bir kişinin seçenekler arasında bir yeğleme yapmasına da seçim denir¹³. Seçim, siyasal konulara gelecek temsilcilerin belirlenmesi işlemi ve sürecidir¹⁴. Bu nedenle bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de seçim denilince ilk akla gelen siyasi

7 KAPANİ Münci; Politika Bilimine Giriş, Bilgi Yayınevi, 18. Basım, Ekim 2006, s.143-155

8 TEZİÇ, s. 238-239

9 EROĞUL Cem, Devlet Yönetimine Katılma Hakkı, İmge Kitapevi, Yay. No:35, Ankara, 1995, s.80.

10 TÜRK Hikmet Sami, Demokratik Rejimlerde Seçim Kanunları Ve Türkiye İçin Yeni Bir Seçim Kanunu Önerisi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1995-44-01-04, s. 553

11 KAPANİ Münci, Kamu Hürriyetleri, Yetkin Yayınları, 7. Baskı, Ankara 1993, s. 281-282

12 KABOĞLU İbrahim Özden; Özgürlükler Hukuku, Afa Yayınları, Mart 1996, s. 218

13 SEZEN, s.50-51

14 UYSAL Tamer, Siyasal Sistemlerde Temsiliyet Sorunsalı-1, <http://www.mevsimsiz.com/yazi.asp?id=6363>, Erişim: 02.01.2008

nitelikteki millet meclisi ve yerel yönetim seçimleridir. Çağdaş demokrasilerde görevlilerin seçimi işi seçim sistemiyle yurttaşlara bırakılmıştır. Fakat çoğu bu sistemi yasama ve yürütme görevlerini yerine getirmekle yükümlü yöneticiler için uygulamaktadır. Bazı ülkelerde yargı görevlilerinin saptanmasında da seçim yöntemi uygulanmaktadır¹⁵.

Seçim sistemi ise, bir toplumda yöneticilerin belirlenmesini sağlamak amacıyla yapılan seçimlerde uygulanan yöntem ve kuralları ifade eder¹⁶. Yani genel anlamda bir seçim sistemi, halkı temsil edecek iktidarın belirlenmesine yarayan yürürlüğe konmuş mevzuatın bileşenlerinden oluşan bir bütündür ve şeklen ilgili siyasal sistemi tarif eder. Siyasal sistem seçim sistemi yanında partilerin yapısı, seçim çevreleri gibi etkenlerle belirlenir¹⁷. Seçim sistemi birtakım kurallar, teknikler, yöntemler, anlayışlar ile geleneklerden oluşur ve bu nedenlerle ülkeden ülkeye değişmektedir. Seçim sistemi yani aynı sayıdaki geçerli oy miktarına uygulanan teknik ve yöntemler temsilci dağılımında farklı sonuçlar ortaya çıkardığından toplum gereksinimlerine uygun bir seçim sistemini oluşturmaya dönük tartışmalar süregelmiştir¹⁸.

Bu açıdan bakıldığında ikili bir ayırım yapmak gerekmektedir; Geniş anlamda seçim sistemi, seçme ve seçilme yeterliliği, adaylığa ilişkin kurallar, oy verme usulleri, seçim çevreleri, seçim ilkeleri, seçimlerin düzenlenmesi ve seçimlerin yönetim ve denetimi gibi seçimlerle ilgili bütün hususları kapsamaktadır. Buna karşılık, dar ve teknik anlamda seçim sistemi ise, seçmenler tarafından kullanılan oyların bir mecliste sandalyelere (temsilciliklere) dönüştürülmesi veya belli makamlara gelecek yöneticilerin belirlenmesine ilişkin yöntemi ifade eder¹⁹. Seçim sistemlerinin belirlenmesinde temsilde adalet ve yönetimde istikrar (fayda) ilkeleri, büyük önem taşımaktadır. Seçim kanunları bu iki ilkedен birine öncelik verir ya da bu iki ilke arasında bir denge kurulmasına özen

15 SEZEN, s.50-51

16 ATAR Yavuz, Seçim Hukukunun Güncel Sorunları, Anayasa Yargısı Dergisi, Cilt No:23(2006), s. 211-235

17 UYSAL Tamer, Siyasal Sistemlerde Temsiliyet Sorunsalı-1, <http://www.mevsimsiz.com/yazi.asp?id=6363>, Erişim: 02.01.2008

18 UYSAL Tamer, Siyasal Sistemlerde Temsiliyet Sorunsalı-1, <http://www.mevsimsiz.com/yazi.asp?id=6363>, Erişim: 02.01.2008.

19 ATAR, s. 211-235

gösterir. Seçim kanunlarının düzenlenmesi sırasında bu iki ilke açısından öngörülen hedefler uygulamada her zaman gerçekleşmemektedir²⁰.

Ülkemizde seçim sistemi sorunu, sadece oyların sandalyelere dönüştürülmesi yöntemiyle, yani dar anlamda seçim sistemiyle sınırlı değildir; bunun dışında, geniş anlamda seçim sisteminin diğer unsurlarında da ciddi sorunlar mevcuttur. Dolayısıyla seçim kanunlarında toplu bir değerlendirme ve değişiklik yapılması gerekmektedir²¹. Seçimlere ve seçim sistemlerine ilişkin bu genel açıklamalardan sonra seçim suçlarının tanımı ve işlevlerine, dar anlamdaki seçim suçlarının kanundaki düzenleniş sistematiğine bir bakalım. Daha sonra önemli gördüğümüz seçim suçlarını incelemeye çalışacağız.

I. Seçim Suçlarının Tanımı ve Bu Çalışmanın Kapsamı

Seçim suçları hukuk sözlüğünde, seçimlerin tarafsızlığına ve serbestliğine aykırı olan ve ceza kanunlarında suç sayılan fiiller, şeklinde tanımlanmaktadır²².

298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri Ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 179. maddesinde de seçim suçu tanımlanmıştır. Kanuna göre seçim suçu, seçim işlerinde bu kanun hükümleri uyarınca görevlendirilmiş bulunan kimselerin bu görevleri dolayısıyla işlemiş oldukları fiil ve hareketlerle her kim tarafından işlenirse işlensin bu kanuna aykırı bulunan fiil ve hareketlerdir²³.

Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere seçim görevlilerinin görevleri dolayısıyla işledikleri suçlar hangi kanunda düzenlenmiş olursa olsun seçim suçu olacaktır. Tanımın bu kısmı kişi merkezlidir ve kişinin durumuna göre suç seçim suçu olmakta ya da olmamaktadır. Yine kanuni tanıma göre 298 sayılı Kanunda yasaklanmış bulunan ve yine aynı kanunla yaptırımını da düzenlenmiş bulunan suçlar da seçim suçları kapsamında kalmaktadır. Tanımın bu kısmı ise yasa/mevzuat merkezlidir ve buna göre suçun düzenlendiği yere göre seçim suçu belirlenmektedir.

20 TUNCER Erol, Türkiye'de Seçim Uygulamaları / Sorunları Işığında Temsilde Adalet-Yönetimde İstikrar İlkelerinin İşlevselliği, <http://www.tesav.org.tr/sunus.htm>, Erişim: 02.01.2008

21 ATAR, s. 211-235

22 YILMAZ Ejder, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara 1992, s.788

23 AKİP; Açıklamalı Kanun-Mevzuat Programı, Versiyon 3.0, Cihan Ltd. Şti.

Yapılan her iki tanıtmda aslında aynı şeyi ifade etmektedir. Biz çalışmamız kapsamında seçim suçlarını dar anlamda ve geniş anlamda olacak şekilde ikiye ayırarak tanımlayacağız:

Hangi kanunda düzenlenmiş olursa olsun, seçimlerin demokratik, adil, tarafsız ve serbest bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlama amacını gerçekleştirmeye ve teminat altına almaya yönelik olarak düzenlenmiş bulunan suçlar seçim suçlarıdır ve bu tanım geniş anlamda seçim suçlarını ifade etmektedir.

Dar anlamda seçim suçları ise, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri Ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'da düzenlenmiş bulunan suçlardır. Biz her ne kadar bu şekilde ikili bir ayırım yaparak seçim suçlarını tanımlamış olsak ta, çalışmamızın kapsamını dar anlamda seçim suçları oluşturacaktır. Yani 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri Ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'da sayılan seçim suçlarından seçimlerin düzenli ve güvenli bir şekilde yapılması açısından çok önemli gördüklerimizi incelemeye çalışacağız. Tamda bu noktada bir hususu belirtmekte fayda gördük: Bu çalışmamızın hazırlıkları esnasında tarafımızca yapılan tüm araştırmalara rağmen seçim suçlarının bugüne kadar bilimsel anlamda ele alındığına ve incelendiğine dair hiçbir bilgiye ve kaynağa ulaşamadık. Konunun daha çok uygulayıcılar tarafından ve uygulamaya yönelik olarak ele alındığı sonucuna ulaştık. Yine dar anlamda seçim suçları tanımı kapsamında kalan suçların tamamını bu çalışmamız kapsamında ele almamız hem çalışmanın amacı hem de kapsamı bakımından mümkün olmadığından ve öyle bir durum da bu çalışmayı bir nevi şerhe dönüştüreceğinden, kırk civarındaki dar anlamda seçim suçunun tamamını çalışma kapsamına almayı doğru bulmadık. Bu çalışmamızda, seçim suçlarının aşağıda açıklamaya çalışacağımız işlevleri bakımından önemli gördüğümüz iki tane seçim suçunu derinlemesine incelemeye ve düzenleniş tarzlarına dair eleştirel bir bakış açısı getirmeye çalıştık.

II. Seçimlerin Düzen ve Güvenliği Açısından Seçim Suçlarının İşlevi

Gelen olarak ceza hukuku, esasen haksızlık teşkil eden davranışlardan hangilerinin suç olarak nitelendirilmesi gerektiğini ve bu davranışlar karşılığında ne tür yaptırımların uygulanacağını belirleyen bir hukuk disiplindir²⁴. Genel anlamda cezanın işlevinden maksat ise, cezanın etkisi

²⁴ ÖZGENÇ İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007, s. 35

ve sonuçlarıdır²⁵. İşte ceza hukuku, ceza ve güvenlik tedbirlerinin önleyici etkisi ile hukuki değerleri korumaya yönelik bir fonksiyon icra etmektedir²⁶.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun birinci maddesinde de ceza kanununun amacı kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzeni ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını, çevreyi, toplum barışını korumak amaçlarıyla, suç işlenmesini önlemek olarak belirtilmiştir²⁷.

Ceza hukukunun günümüzdeki amacı, toplum yaşamı bakımından önemli olan değerleri korumaktır. Bu da esas itibarıyla suç işlenmesini önleme amacı ile gerçekleştirilmeye çalışılır. Genel önleme denildiğinde, suç işleyen kimsenin cezalandırılmasıyla diğer insanlar üzerinde oluşturulan ibret etkisi anlaşılır. Bu şekilde suç işlememiş bulunan diğer kimseler, suç işleyenlerin cezalandırıldığını görerek suç işlemekten çekinirler. Özel önleme ise bir yandan suç işleyen kimsenin cezaevinde tutularak tekrar suçu işlemesini önlemeyi, öte yandan suçluyu ıslah ederek ve yeniden sosyalleştirerek bir daha suç işlemesini önlemeyi ifade eder. Kesinlikle cezalandırılacağını bilen kimse suç işlemeyecektir²⁸.

Seçim suçlarının işlevinden bahsedince anlaşılması gereken ise seçim suçlarının cezalarının gördüğü işlev olacaktır.

Cezanın işlevini, çalışmanın kapsamı nedeniyle biraz daha ayrıntılı şekilde ele almak gereklidir: Cezanın işlev ve amacını incelemek, cezanın tehdit ve tehdidin gerçekleşmesi aşamaları olarak iki ayrı aşamayı incelemeyi gerekli kılar:

a- Cezanın tehdit (müeyyide) aşamasındaki işlevi: her normatif sistem, kurallarına riayeti temin veya riayetsizliği en aza indirmek amacıyla "korkutma" mekanizmasından yararlanmaktadır. Tipik korkutma tekniği, ihlale izafe edilen sonuçların gösterilmesidir. Demek ki ceza, tehdit safhasında, herkes bakımından korkutucu bir etkiye sahip bulunmakta, yani ferdi iradeler üzerinde psikolojik bir baskı unsuru olmaktadır. Bu niteliğinden ötürü ceza, tehdit safhasında herkese hitap etmektedir. Sonuç olarak ceza, ceza tehdidi olarak herkese hitap etmekte ve psikolojik cebir vasıtasıyla onlar üzerinde önleyici bir etki icra etmektedir. O nedenle ceza, suçluluk tehlikesine karşı önleyici bir toplumsal savunma vasıtası olarak

²⁵ HAFIZOĞULLARI Zeki, Ceza Normu, US-A Yayıncılık, Ankara 1996, s. 171

²⁶ ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 35

²⁷ MALKOÇ İsmail, Yeni Türk Ceza Kanunu, 1. Cilt, Malkoç Kitapevi, Ankara, 2007, s. 1

²⁸ HAKERİ Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2007, s. 29-30

ortaya çıkmaktadır²⁹. Demek ki ceza tehdit aşamasında yukarıda açıklamış olduğumuz genel önleme işlevini görmektedir. Böylece suç işlememiş bulunan diğer kimseler, suç işleyenlerin cezalandırıldığını görerek suç işlemekten çekinecektir³⁰.

b- Cezanın tehdidin gerçekleşmesi safhasındaki işlevi ise, fiziki baskı veya fiziki yahut mekanik cebirdir. Ceza tehdit anında önleme, uygulama anında bastırmadır. Burada bastırmadan anlaşılması gereken, esasın vuku bulmuş bir fiile tepki olduğu ve bir tepki olarak sonuçlarını karşı durduğu fiilin sonuçlarına karşılık olarak koyduğudur. Bastırma bu anlamda tepki ile eşanlamlıdır. Öte yandan icrası anında ceza bir ödetmedir. Kötülüğü kötülükle ödetme... İcrası anında ceza ne onarıcı ve ne öç alıcı bir tepkidir. Bu durumda ceza, bir savunma tepkisidir, yani savunmayı amaçlayan bir tepkidir. Açıkçası bir tepki vasıtasıyla gerçekleştirilen bir savunmadır. Cezanın asıl görevi kuşkusuz bastırmadır, ama bastırmanın doğal sonucu da önlemedir. Cezanın yerine getirilmesi, bir yandan suç teşkil eden fiille meydana gelen ihlali bertaraf ederken, bir yandan da ileride meydana gelebilecek suçları önlemektedir. Başka bir deyişle ceza, geçmişte ektilerini sürdürürken, geleceği de etkilemektedir. Ceza sadece tehdit anında değil ama tehdidin gerçekleşmesi anında da önleyici bir görev yapmaktadır³¹.

Ceza kimi ve neyi, kime ve neye karşı savunmaktadır? Ceza vasıtasıyla savunulması söz konusu olan değere sahip olan kimdir? Tabii ki hukuken devlette kişilik bulan toplum. Önlenmesi gereken zarar nedir? Genel toplumsal bir olgu olarak suç tehlikesi veya suçluluktur. Dolayısıyla hukuki ve toplumsal organizmanın bu tehlikeden gelebilen dağılması zararlıdır. Kimlere karşı korunulmaktadır? Kendilerinden korunulanlar, suç oluşturan fiilleri işlemiş bulunan veya henüz işlememiş olan ama gelecekte suç işlemeleri mümkün tüm potansiyel suçlulardır. Demek ki cezanın savunma tepkisi olarak amacı, hukuken organize toplumun, yani devletin varlığını, gelecekte suç işlemeleri mümkün tüm potansiyel suçlulardan gelen suç tehlikesine karşı savunmadan başka bir şey olmamaktadır³².

Yerine getirmesi esnasında ceza, suçlu tarafından gelecekte işlenecek yeni suçların tehlikesine karşı bir savunma tepkisidir. Ceza öte yandan, suçun mağduru ve onun yakınları tarafından gelecekte işlenecek yeni suçların tehlikesine karşı da bir savunma tepkisidir. Ceza son olarak,

29 HAFIZOĞULLARI, s. 171-203

30 HAKERİ, s. 29-30

31 HAFIZOĞULLARI, s. 171-203

32 HAFIZOĞULLARI, s. 171-203

işlenmiş suça yabancı üçüncü kişiler tarafından ilerde işlenecek yeni suçların tehlikesine karşı bir savunma tepkisi olmaktadır. Ceza yerine getirilmesi esnasında, her şeyden önce suçu meslek edinme, suça alışkanlık, suçta tekerrüre karşı doğrudan doğruya bir savunma cihazı, yani suçlu tarafından işlenecek yeni suçları önleme vasıtası olarak ortaya çıkmaktadır. Son olarak ceza yerine getirmesi esnasında bir genel önleme vasıtasıdır. Bilindiği üzere ceza, yerine getirilmekle artık bir bastırma olmaktan çıkıp bir korkutmaya dönüşmektedir. Bu cezanın yerine getirilmesi esnasında herkes tarafından işlenecek yeni suçların tehlikesine karşı dolaylı bir savunma cihazı, yani bir genel önleme vasıtası olması demektir. Kısacası toplumun hukuk sistemine itaatsiz olanlar karşısında hukuk düzeni ve devletin gücünü ve otoritesini teyit ederek, suça eğilimi olmayan kimseler arasında “suç salgını” ve “suçun bulaşması” tehlikesini önlemektedir. Öte yandan ceza, suçluya verilen kötülükle toplumun infialini gidererek, böylece kitlelerdeki doğal tepki ve misilleme duygularını tatmin ederek, aynı zamanda tasfiye ve tashih sayesinde suçludan, çektirilen cezanın ibret olması sayesinde diğer kimselerden gelecek sonraki suçluluk bakımından toplumu temin ve teskin etmektedir. Kısacası uygulanan cezanın ibret olması vasıtasıyla müşterek hayata uyum gösterenlerin ahlaki ve toplumsal savunma ve ölç alma tepkilerinin tehlikesini ve özellikle suça psikolojik olarak eğilimleri olmasa da yurttaşlar tarafından girişilecek misilleme ve kendi başına adaleti sağlama korkusunu önlemektedir³³.

Cezanın genel olarak bu işlevlerin sıraladıktan sonra aynı işlevlere seçim suçlarının da sahip bulunduğunu söylemek pek tabii ki mümkün olacaktır. Seçim suçlarının kısa vadedeki işlevinin seçim düzenini ve güvenliğini korumak olduğu kolayca söylenebilecektir. Her bir seçim suçu, ayrı ayrı seçimlerin düzen ve güvenliği, özgür ve adilliği ile doğrudan ilgili bir noktayı koruma altına almıştır. Bu nedenle bahse konu suçları işleyenler cezalandırılacak ve yukarıda ayrıntılarıyla incelediğimiz cezanın genel ve özel önleyici işlevleri toplum üzerinde ve suçu işleyenler üzerinde kendini gösterecektir. Böylece seçimlerin düzen ve güvenliğini sağlanmasına bağlı olarak toplumsal düzen ve güvenlik sağlanacaktır. Tüm bu nedenlerle seçim suçlarının koruması amaçlanan bu hukuksal değerleri etkili bir şekilde koruyabilecek nitelikte düzenlenmesi ve de işletilmesi gereklidir. Aksine anlayış seçim suçlarının yukarıda anlattığımız işlevini görememesi sonucunu doğurur ki bu da yakın planda seçim düzeninin bozulmasına neden olacaktır. Seçim düzeninin bozulmasına bağlı olarak ortaya çıkacak adaletsiz sonuçlar, toplumun geneli tarafından kabul görmeyen iktidarları ortaya çıkaracak ve

33 HAFIZOĞULLARI, s. 171-203

buna bağlı olarak toplumda yönetenlere karşı bir direnç ve öfke gelişebilecektir. Bu durum da toplumsal düzeni elbette bozacaktır. Bu çalışmanın yazıldığı günlerde bir Afrika ülkesinde devlet başkanlığı seçimlerini kabul etmeyen muhalefetin sebebiyet verdiği olaylarda yüzlerce kişinin hayatın kaybetmesi bahsettiğimiz duruma örnek olacak niteliktedir³⁴. İşte tüm bu açıklamalar seçimlerin düzen ve güvenliğini sağlaması açısından seçim suçlarının aslında ne kadar büyük bir işlev gördüğü ve ne kadar büyük bir önem taşıdığını göstermektedir.

III. Dar Anlamda Seçim Suçları İle Türk Ceza Kanunu Genel Hükümlerinin İlişkisi

Hukukumuzda ceza hukukuna ilişkin düzenlemeler sadece TCK'da bulunmamaktadır³⁵. 298 sayılı kanunda olduğu gibi çok sayıda kanun içerisinde suç tanımlarına veya ceza hukukuna ilişkin hükümlere yer verilmektedir. İşte 298 sayılı kanunda düzenlenmiş bulunan seçim suçları bakımından yine bu kanundaki özel hükümler uygulanmakla birlikte bu kanunda düzenleme bulunmayan hususlarda TCK'nın genel hükümleri uygulanma alanı bulabilecek midir? Bu soruya 765 sayılı mülga TCK'nın uygulandığı döneme ilişkin olarak, 10. maddesindeki "*Bu kanundaki hükümler, hususi ceza kanunlarının buna muhalif olmayan mevaddı hakkında da tatbik olunur*³⁶." hükmü gereğince olumlu yanıt verilmekte ve TCK'da yer alan genel hükümlerin bu suçlarda da uygulama alanı bulacağı kabul ediliyordu. Bu itibarla seçim suçları ile ilgili olarak hüküm kurulurken TCK'nın genel hükümlerinin, örneğin, zamanaşımı tekerrür, önödeme, teselsül, iştirak gibi 298 sayılı yasada özel hüküm bulunmayan konularda uygulanmaları gerekmekte idi³⁷. Öyleyse bir başka bakış açısıyla diğer kanunlarda özel bir hüküm mevcut ise TCK'nın genel mahiyetteki hükümlerinin, ilgili konuyla ilgili olarak uygulama kabiliyeti olmayacaktı³⁸.

Yeni TCK'da bu sistem tamamen değiştirilmek istenmiştir³⁹. 5237 sayılı yeni TCK'nın konuyla ilgili 5. maddesi şöyledir:

34 Bilgi için bkz, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2008/01/080101_kenya_church.shtml

35 ÖZGENÇ İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, T.C. Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası, Üçüncü Baskı, Ocak 2006, s. 91

36 Ceza Kanunları Programı, Versiyon 0.5

37 HATİPOĞLU Muzaffer, PARLAR Ali, Seçim Kanunları Ve Seçim Suçları, Yayın Matbaacılık Ve Ticaret İşletmesi, Ankara 2004, s. 348-349

38 ÖZGENÇ, Gazi Şerhi, s. 91

39 ÖZGENÇ, Gazi Şerhi, s. 92

“Özel kanunlarla ilişki

MADDE 5. - [1] Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır⁴⁰.”

Aynı maddenin gerekçesinde ise “Özel ceza kanunlarında ve ceza içeren kanunlarda suç tanımlarına yer verilmesinin yanı sıra, çoğu zaman örneğin teşebbüs, iştirak ve içtima gibi konularda da bu kanunda benimsenen ilkelerle çelişen hükümlere yer verilmektedir. Böylece, ceza kanununda benimsenen genel kurallara aykırı uygulamaların yolu açılmakta ve temel ilkeler dolanılmaktadır. Tüm bu sakıncaların önüne geçebilmek bakımından, ayrıca hukuk uygulamasında birliği sağlamak ve hukuk güvenliğini sağlamak için; diğer kanunlarda sadece özel suç tanımlarına yer verilmesi ve bu suçlarla ilgili yaptırımların belirlenmesi ile yetinilmelidir. Buna karşılık, suç ve yaptırımlarla ilgili olarak bu kanunda belirlenen genel ilkelerin, özel kanunlarda tanımlanan suçlar açısından da uygulanmasının temin edilmesi gerekmektedir. Aksi yöndeki düzenlemelerin hukuk devleti ve eşitlik ilkelerine aykırılık oluşturması nedeniyle Hükümet Tasarısındaki madde metni değiştirilmiştir⁴¹.” denilmektedir. Bu gerekçe maddenin içeriğini yeterli düzeyde açıklayıcı niteliktedir. Bu düzenleme karşısında, bu maddenin yürürlük tarihinden önce yürürlüğe girmiş bulunan diğer kanunlarda yer alan çeşitli suç tanımlarının yanı sıra, örneğin teşebbüse, iştirake, suçların içtimasına, sorumluluğun esaslarına vb. ilişkin hükümler zımnen ilga edilmiş olacaktır. Ancak yüzlerce yasada bulunan hükümlerin gözden geçirilerek yeni TCK'nın sistemine uygun değişiklik yapılmasındaki güçlükler gözetilerek, bu hükmün ülkemiz hukuk uygulamasında çıkarabileceği olumsuz sonuçlar kaygı verici görülerek bu maddenin yürürlüğü iki defa ertelenmiştir⁴².

“5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük Ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Geçici Madde 1.-(5349 sk. ek.) (19.12.2006 T. 5560 sk. değ.) [1] Diğer kanunların, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun Birinci Kitabında yer alan düzenlemelere aykırı hükümleri, ilgili kanunlarda gerekli değişiklikler yapıncaya ve en geç 31 Aralık 2008 tarihine kadar uygulanır.”

Aynı maddenin gerekçesinde de, düzenleniş amacına uygun şekilde “5 inci maddesindeki hüküm karşısında, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun genel hükümlerine uymayan

40 Ceza Kanunları Programı, Versiyon 0.5

41 Ceza Kanunları Programı, Versiyon 0.5

42 BAKICI Sedat, 5237 sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, s. 36; ÖZGENÇ, Gazi Şerhi, s. 92

hükümlerin uygulanma kabiliyeti kalmadığından, söz konusu kanunlarda gerekli değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Söz konusu değişiklikler yapılıncaya kadar uygulamada herhangi bir boşluğun doğmaması bakımından 5252 sayılı kanuna bir geçici madde eklenmesi amacıyla bu madde düzenlenmiştir⁴³.” denilmektedir.

Tüm bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, yeni TCK'nın 5. maddesi yürürlüğe girdiği takdirde, özel yasalarda (ki bu arada 298 sayılı yasada) düzenlenen suçlar ile Türk Ceza Yasası'nda düzenlenen suçlara yeni TCK'daki genel hükümler uygulanacaktır⁴⁴. Dolayısıyla seçim suçlarında teşebbüs, iştirak vb. hususlarda artık sadece TCK'daki hükümler geçerli olacaktır. Tabii ki TCK 5. madde yürürlüğe girdiği takdirde! Henüz yürürlüğe girmediğine göre eski yasa dönemine ilişkin olarak yapmış olduğumuz açıklamalar şu anda aynen geçerlidir. Seçim suçlarına ilişkin olarak öncelikle yine 298 sayılı kanundaki düzenlemeler geçerli olup hakkında hüküm bulunmayan hallerde ancak yeni TCK'nın genel hükümleri uygulanma alanı bulmaktadır.

Bu arada özel ceza yasaları ile TCK arasındaki uyumu amaçlayan 5728 sayılı kanun, yasama organınca kabul edilmiş ve 23.01.2008 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu durumda TCK ile 298 sayılı yasa arasında cezalar sistemi anlamında uyum sağlanmış gözükmektedir. İleride de değineceğimiz üzere bu yasada yukarıdaki tartışmaya yönelik herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle burada ulaştığımız sonuçlar da değişiklikten sonra da aynen geçerlidir.

IV. Dar Anlamda Seçim Suçlarının Kanundaki Düzenleşim Sistemi

298 sayılı kanunun seçim suçlarına ilişkin genel gerekçesinde, seçim suçlarının, suçların birbirleriyle olan ilişkilerine göre sıralanmasına çalışıldığından bahsedilmektedir. Ancak gerekçenin ve sistematüğün yapılan incelemesinde suçların birbirleriyle ilişkilerinden çok, gördükleri işlev ve korudukları hukuksal değerlere göre gruplandırıldıkları ve ona göre de sıralandıkları anlaşılmaktadır.

Kanundaki sıralamaya göre inceleyecek olursak;

— Kanunun 133 ve 134. maddelerinde, seçim kurullarının selamete çalışabilmesini sağlayacak suçlar,

⁴³ ÖZGENÇ, Gazi Şerhi, s. 93

⁴⁴ BAKICI, s. 35; PARLAR Ali, HATİPOĞLU Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, Yayın Matbaacılık Ve Ticaret İşletmesi, Ankara, 2007, s.31

— 135/142. maddeleri arasında, kütük listelerini düzenlemekle görevli olanların bu görevlerini düzenle yürütmelerini sağlayacak suçlar,

— 143/148. maddelerinde, seçmen yeterliği olmayanların kütüğe kaydı, birden fazla kütüğe kayıt, sandık seçmen listeleri üzerinde ve seçim belgeleri ile alakalı suçlar,

— 149/151. maddelerinde, propaganda yasakları ile ilgili suçlar,

— 152 ve 153. maddelerinde, seçmenlerin oy verme serbestliğini türlü şekillerde bozanlarla ilgili suçlar,

— 154, 155, 156. maddelerinde, seçimlerde propaganda yapmaların kanunun yasak ettiği kimselerin bu yasaklara aykırı hareketleri ile propagandaya ilişkin diğer yasaklara aykırı hareket etmeye ilişkin suçlar,

— 157 /162. maddeleri arasında, sandık başı işlerinin düzenle yürütmesini ve sandık başı işlerin güçleştirecek müdahaleleri, oy verme sırasında seçmen olmayanların oy vermeleri ile oy sandıklarının emniyetini sağlamaya matuf tedbirlere aykırı fiilleri düzenleyen suçlar,

— 164. maddede, sandık başına gelmeyenler yerine sahte imza koyarak mühür veya parmak basmak gibi oy verme emniyetini bozan, seçim neticelerini gösteren tutanakları sahte olarak yazan veya düzenleyen veya bunları yaptıran kimselerin nasıl cezalandırılacağını gösteren suçlar,

— 165. maddede, yurttaşların kurullara yaptıkları müracaatların tutanaklara geçirilmemesi suçu,

— 166/171. maddeler arasında, kötü niyetli itirazlarla kurulları işgal edenler, oyların sonuçları hakkında düzenlenip asılan tutanakları yırtanlar, bozanlar veya kaldıranlarla, seçim sonuçları hakkında resmi makamlarca yayınlanan beyanname, tebliğ ve ilanların asılmasına engel olanlar veya bunları bozan kaldıran yırtan kimseler ile içki ve silah taşıma yasağına uymayanlar hakkındaki suçlar ve yaptırımları düzenlenmiştir.

V. Önemli Seçim Suçlarına Eleştirel Bir Bakış

Bu kısımda seçimlerin düzen ve güvenliği açısından önemli gördüğümüz iki adet seçim suçunu ayrıntılı bir şekilde incelemeye çalışacağız.

A. KURULLARA KARŞI SUÇLAR

Öncelikle kanundaki düzenlemeyi görelim:

“Kurullara karşı suçlar

Madde 133- (Değişik madde: 17/05/1979 - 2234/1 md.;Değişik madde: 23.01.2008-5728 S.K./287.mad)Hileli faaliyetlerle veya herhangi bir şekil ve surette cebir veya şiddet kullanarak veya tehdit ederek, bu Kanunda yazılı

kurulların toplanmalarına veya görevlerinin ifasına mani olanlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı fiiller, silahla işlenirse, verilecek ceza üç yıldan aşağı olamaz. Bu fiiller, aralarından biri silahlı en az üç kişi tarafından birlikte işlendiği takdirde, failler hakkında beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur⁴⁵.”

Maddenin 5728 sayılı yasa ile değiştirilmeden önceki hali ise aşağıdaki gibi idi:

“Kurullara Karşı Suçlar:

Madde 133 - (Değişik: 17/5/1979-2234/1 md.) Hileli faaliyetlerle veya herhangi bir şekil ve surette cebir veya şiddet kullanarak veya tehdit ederek, bu Kanunda yazılı kurulların toplanmalarına veya görevlilerin ifasına mani olanlar, onsekiz aydan aşağı olmamak üzere hapis ve beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı fiiller, silahla işlenirse, verilecek hapis cezası üç yıldan aşağı olamaz. Bu fiiller, içlerinden en az biri silahlı olan üç kişi tarafından ittifak edilerek işlendiği veyahut aralarında ittifak olmasa bile içlerinden en az ikisi silahlı bulunan üçten fazla kimseler tarafından yapıldığı takdirde beş yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası hükmolunur⁴⁶.”

Yapılan bu değişikliğin suçun oluşumunda esaslı değişiklikleri içermediği, sadece hürriyeti bağlayıcı ceza yanında adli para cezasının yaptırım olmaktan çıkarıldığı, buna mukabil hürriyeti bağlayıcı ceza miktarının adaletsizliklere sebebiyet vermemesi açısından alt sınırının iki yıla çıkarıldığını belirtelim. Ayrıca nitelikli halinin daha işlevsel hale getirilerek yeniden düzenlendiği anlaşılıyor. Bu nedenle yapılan bu değişiklik suçun unsurlarına ilişkin olarak aşağıda yapacağımız eleştirileri cevaplamaktan uzaktır.

1. Korunan Hukuksal Değer

Temsili demokrasilerde halkın yönetimini sağlamanın birinci yolu belli aralıklarla yapılan özgür ve adil seçimlerdir. Özgür ve serbest seçim, seçmenlerin istedikleri tercihi yapmak konusunda herhangi bir baskı altında olmamalarını⁴⁷ gerektirdiği gibi seçimlerde görev alanların da serbest ve tarafsız bir şekilde görev yapabilmelerini gerektirir. Seçmenlerin tercihlerini özgür bir şekilde verebiliyor olmaları tek başına seçim sonuçlarının

45 Açıklamalı Kanun-İçtihat Programı, Eylül 2006 (3.0)

46 TC. Adalet Bakanlığı, Ulusal Yargı Ağı Projesi Mevzuat Programı, 7.5

47 ERDOĞAN, s. 287-288

doğruluğunu garantilemeye yetmeyecektir. İşte bu düzenleme ile seçim kurullarının görevlerini düzenli bir şekilde yapmalarına engel olanların filleri suç sayılarak yaptırım altına alınmıştır⁴⁸. Yani bu suç seçim kullarının görevlerini hiçbir tesir ve etki altında kalmadan yapmalarının teminatı olmaktadır. Özelde korunan değer bu olmakla birlikte genel anlamda korunan değer, seçim kurullarının rahat ve tarafsız olarak görev yapmalarına bağlı olarak seçimlerin düzenli bir şekilde yapılabilmesidir.

2. Suçun Faili

Bu suçun faili herkes olabilir⁴⁹. Failin hayatta bulunan bir insan⁵⁰ olması genel şarttır. Herkes tarafından işlenilemeyen, ancak belli kişiler tarafından işlenebilen suçlara özgü suç yâda mahsus suç⁵¹ adı verildiğine göre bu suç özgü suç değildir. Öyleyse herkes tarafından işlenebilir. Ancak burada herkesin fail olabileceğini ancak herkesin işlediği fiilden dolayı sorumlu tutulamayacağını belirtmekte fayda vardır. İsnat yeteneği, bir fiilin bir kimsenin üzerine atılabilmesi, ona yüklenilebilmesi için failde bulunması gereken niteliklerin bütünü⁵², fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayabilme ve davranışlarını yönlendirebilme yeteneğine sahip olma⁵³ olarak tanımlanmaktadır. İsnat yeteneği bulunmayan bir kişiyi meydana gelen neticeden sorumlu tutamayız⁵⁴. Bu durumda herkes suçun faili olabilir ancak sadece isnat yeteneğine sahip olanlar işlediği fiilden dolayı sorumlu tutulabilir. Öyleyse, failin kusurlu sayılabilmesi ve dolayısıyla gerçekleştirdiği fiilden sorumlu tutulabilmesi için; yaptığı haksızlığı anlayabilme ve bu anlayışa göre davranabilme yeteneğine sahip olması gereklidir⁵⁵. İşte tüm bu nedenlerle, suçun faili yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağırılık ve dilsizlik gibi isnat kabiliyetini kaldıran nedenleri bünyesinde barındırmıyorsa fiilinden sorumlu tutulabilecek ve cezalandırılabilir.

48 HATİPOĞLU /PARLAR, Seçim, s. 350

49 HATİPOĞLU /PARLAR, Seçim, s. 350; HATİPOĞLU Muzaffer, PARLAR Ali; Özel Ceza Yasaları, Yayın Matbaacılık Ve Ticaret İşletmesi, Ankara 2003, s.307

50 DÖNMEZER Sulhi, ERMAN Sahir, Nazari Ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, 2.Cilt, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1994, s. 399

51 TOROSLU Nevzat, Ceza Hukuku. Savaş Yayınevi, Ankara 1998, s. 41; MALKOÇ, s. 10

52 DÖNMEZER /ERMAN, 2.Cilt, s. 145

53 SOYASLAN Doğan; Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara 2005, s.390

54 HAKERİ, s. 44

55 HAKERİ, s. 168

Failin seçime katılan aday veya seçmen olmasının yâda seçme veya seçilme ehliyetinin bulunup bulunmamasının bir önemi bulunmamaktadır⁵⁶.

3. Suçun Mağduru

Maddenin kenar başlığından ve kanunun bu kısma ilişkin genel gerekçesinden de anlaşılacağı üzere suçun mağduru seçim kurullarıdır⁵⁷.

Seçim kurulları; 298 sayılı yasanın 10. maddesine göre, Ankara'da bulunan yüksek seçim kurulu, her seçim çevresinde oluşturulan il seçim kurulları, her ilçede oluşturulan ilçe seçim kurulları ve seçim bölgelerine konulacak her sandık için oluşturulan sandık kurullarıdır. Elbette kurullar soyut bir kavram olduğu için ve tüzel kişiliği bulunmadığından, biran için tüzel kişiliklerinin bulunduğu kabul edilse dahi tüzel kişiler, bir suçun işlenmesinden zarar görmüş olabileceklerine rağmen mağdur olamayacaklarından ve yine mağduru olmayan bir suç olamayacağından⁵⁸, suçun gerçek mağduru kurullarda görev alan seçim görevlileridir. Seçim görevlileri, seçim kurullarında görev alarak seçimin yürütülmesinde görevlendirilen tüm gerçek kişiler ile seçim kanununu uygulamakla görevli olan tüm gerçek kişilerdir. Cebir şiddet ve tehdit onlara yönelmekte ve bu surette kurulların çalışması engellenmektedir. Bu suç açısından, aynı zamanda toplumu oluşturan ve toplumda yaşama hakkına sahip olan herkes dahi suçun mağdurdur. Çünkü suçtan seçimlerin düzeninin bozulmasına ve adil olmayan seçim sonuçlarının ortaya çıkmasına bağlı olarak oy kullanan herkes oyunun neticeye varmaması nedeniyle mağdur olmuştur.

4. Suçun Maddi Unsuru

Suçun maddi unsurunu seçim kurullarının toplanmalarına veya görevlerini ifasına engel olunması oluşturur. Ancak suçun oluşabilmesi için failin seçim kurullarının toplanmasına veya görevlerini yerine getirmesine engel olmak amacıyla;

- Hileli faaliyetler,
- Herhangi bir biçimde cebir,
- Herhangi bir biçimde şiddet,

⁵⁶ HATİPOĞLU /PARLAR, Seçim, s. 350

⁵⁷ HATİPOĞLU /PARLAR, Seçim, s.347-350; TOSUN Kerim, ARTUÇ Mustafa, Türk Hukukunda Suçlar Ve Tüm Özel Ceza Yasaları, Kartal Yayınevi, Ankara 2007, s.1580; KAÇAK Nazif, AZAPAĞASI Alpaslan, Seçimin Temel Kavramları Ve Mahalli İdareler Seçimi İle Seçim Suçları, Kartal Yayınevi, Ankara 2004, s.163

⁵⁸ ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 207

- Tehdit, hareketlerinden birine de girişilmiş olması gerekmektedir⁵⁹.

Bu hareketler seçimlik hareketler olduğundan failin yukarıdaki amacına ulaşabilmek amacıyla bunlardan en az birine girişmiş olması gerekmekte, hepsini birden kullanma şartı aranmamaktadır. Suçun oluşumu açısından bu böyle olmakla birlikte fail tüm hareketlere aynı amaç kapsamında başvurmuş ise suç oluşacak ancak bu durum cezanın tayininde göz önünde bulundurulacaktır.

Madde metninde “görevlilerin ifasına” ibaresi bulunmaktaydı. Biz bu çalışmanın ilk şeklinde burada bir yazım hatası olduğu kanaatinde bulunduğumuzu belirtmiştik. Daha sonra kabul edilen 5728 sayılı yasa ile maddede yapılan değişiklikle bu hata düzeltilmiş oldu.

Maddi unsuru oluşturan seçimlik hareketleri biraz daha yakından inceleyelim;

Hile; Türk Dil Kurumu'na göre, Birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, oyun, desise, entrika anlamındadır⁶⁰. Hukuk sözlüğünde ise aldatma, yanıltma, bir kimsenin kendi davranış biçimi veya sarf ettiği sözler ile diğer bir kimseyi irade beyanında bulunmaya veya bir hukuki davranış yapmaya yöneltmek için yanlış bir fikir doğuşuna veya yanlış fikrin devamına bile bile neden olması şeklinde tanımlanmaktadır⁶¹. Bu açıdan bakıldığında, Hileli faaliyetler; seçim kurulunu aldatacak, yanıltacak, kurulda yada üyelerinde yanlış bir fikir doğmasına veya yanlış olarak doğmuş bulunan bir fikrin devamına neden olacak nitelikteki davranışlardır⁶².

Cebir; bir kimsenin isteğinin aksine olarak bir hareketi yapmaya veya yapmama zorlanmasıdır⁶³. Türk Dil Kurumu'na göre cebir kullanmak, bir işi yaptırmak için zora başvurmaktır⁶⁴. 5237 sayılı TCK'da ise cebir, kişiye karşı fiziki güç kullanmak suretiyle, onun veya bir üçüncü kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zecrî bir etki meydana getirilmesidir⁶⁵. Malkoç'a göre ise cebir, bir işi veya davranış yapması yada yapmamasını sağlamak üzere

59 HATİPOĞLU /PARLAR, Seçim, s. 351; KAÇAK / AZAPAĞASI, s. 257

60 <http://www.tdk.gov.tr/TR/sozbul.ASPX?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA&Kelime=cebir+kullanmak>, Erişim Tarihi:29.12.2007

61 YILMAZ, s.351

62 HATİPOĞLU /PARLAR, Seçim, s. 351

63 YILMAZ, s. 154

64 <http://www.tdk.gov.tr/TR/sozbul.ASPX?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA&Kelime=cebir%20kullanmak>, Erişim Tarihi: 29.12.2007

65 Bakınız; 5237 sy TCK'nin 108. madde gerekçesi...

kişiyeye karşı maddi zor kullanılmasıdır⁶⁶. Cebre maruz kalan kişi, bu fiziki gücün meydana getirdiği acının etkisiyle belli bir davranışta bulunmaya zorlanmaktadır. Cebir hâlinde kişi bir acı hissetmektedir ve bu acının etkisiyle belli bir davranışı gerçekleştirmeye zorlanmaktadır. Cebri halinde kişinin iradesi esir alınmakta ve kişide seçim hakkı bulunmamaktadır. Cebri kullanan diğerini esir almakta ve bu esarete mukavemet ve kurtulma imkânı bulunmamaktadır. Böylece cebir altına alan, cebir altında olanı alet durumuna veya uzanmış bir eli durumuna getirmektedir⁶⁷. Konumuz açısından da cebri kullanan fail, cebirini seçim kurullarında çalışanlara yöneltmekte ve bu sayede kurulların toplanmasına ve görevlerini yerine getirmelerine engel olmaktadır.

Bu noktada bir başka sorun karşımıza çıkmaktadır. Cebir aynı zamanda kasten yaralama suçunu oluşturmaktadır. Ancak, kasten yaralama suçundan farklı olarak, bir şeyi yapması veya yapmaması ya da bir şeyin yapılmasına müsaade etmesi için kişiyeye karşı cebir tatbik edilmektedir. Cebir sonucunda seçim görevlilerinin yaralanması durumunda ayrıca yaralamadan da ceza verilecek midir? 5237 sayılı TCK'daki cebir açısından sorun cezalandırma sistemi ile çözülmüş görünmektedir. Çünkü yaralamanın şekline göre ceza tayinine başlanılacak ayrıca cebir nedeniyle cezada artırım yapılacaktır. Konumuz açısından böyle bir sistem, 5237 sayılı TCK ile özel ceza yasalarına ilişkin uyum çalışmasında da yoktur. Uyum yasasında bu konuda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Kanaatimizce burada 5237 sayılı TCK'nın 109/son maddesindeki gibi bir ölçü kabul edilmeli ve belli bir derecenin üzerindeki yaralamalar ayrıca kasten yaralama kapsamında da değerlendirilerek ayrıca yaralamadan da cezalandırma yolu tercih edilmelidir.

Tehdit; bir kimsenin yasada yazılı durumlar dışında, başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirmesidir⁶⁸. Tehditte henüz bir zarar gerçekleşmiş değildir. İlerde gerçekleşeceği bildirilen bir zarar söz konusudur. Tehdit edilen kimse, kendisinden istenildiği şekilde hareket edilip görevin yapılmamasını kabul etmek yahut tehdidin uygulanmasına razı olarak gerçekleştirileceği bildirilen zarara katlanmak şıklarından birini seçmek durumunda bırakılmaktadır⁶⁹.

66 MALKOÇ, s. 786

67 SOYASLAN, s. 440

68 YILMAZ, s. 889

69 DÖNMEZER /ERMAN, 2.Cilt, s. 312

Şiddet, Türk Dil Kurumu sözlüğünde, karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma, şeklinde tanımlanmaktadır. Şiddete başvurmak ise kaba kuvvet kullanmak olarak tanımlanmıştır⁷⁰. Bu kavramın cebirden farkı, kanaatimizce mutlaka insanlara karşı kullanılmasının zorunlu olmamasında yatmaktadır. Örneğin, seçim sandığının kurulu bulunduğu okul sınıfının camlarını kırarak, çok soğuk havada görevlilerin görevlerini yapmalarına engel olmaya çalışmak bu kapsamda değerlendirilebilir.

Netice itibari ile suçun maddi unsurunu yukarıda açıklamaya çalıştığımız hileli faaliyetler ile veya cebir veya şiddet veya tehdit kullanarak seçim kurullarının toplanmalarına veya görevlerini yerine getirmelerine engel olmak oluşturmaktadır. Yani cebir şiddet, tehdit, hileli faaliyet olmaksızın seçim kurullarının toplanmalarına veya görevlerini yerine getirmelerine engel olunması durumu suçun oluşumu açısından yeterli olmamaktadır. Bunun yanında saydığımız unsurlardan en az bir tanesinin daha bulunması gerekmektedir.

5. Suçun Manevi Unsuru

Kasten işlenebilir. Taksirle işlenilebilen suçlardan değildir. Failin, seçim kurullarının toplanmalarına ve görevlerinin ifasına engel olmak kastı ile hareket ettiğinin bilincinde olması gereklidir. Fail hem hareketi ve hem de neticeyi öngörmüş ve gerçekleştirmeyi istemiş olmalıdır. Bu doğrudan kasttır. Fail hareketi istemiş ancak neticeyi öngörmüşse fail olası kast altındadır. Kastın bu türünün varlığı için, failin hareketi yaparken neticeyi tasavvur etmiş olması yeterlidir ve fail yine sorumludur⁷¹. Fail eylemini isteyerek gerçekleştirmekte, aslında doğrudan istemese bile maddi unsurdaki neticeyi öngörmekte olduğu halde, kayıtsız kalarak olursa olsun demekte ve sonuç meydana gelmektedir⁷². Öyleyse failimizin cezalandırılabilmesi için kasten ve olası kastla hareket ettiğinin sübut bulması gerekmektedir⁷³.

Peki, bu bilme ve isteme hangi zamanda bulunmalıdır ki fail cezalandırılabilsin? Suçun oluşması için kast sadece fiilden önceki durumları kapsamamalı hareketin ön şartlarını, hareketle beraber olan şeyleri, unsurları da kapsamalıdır⁷⁴. Öyleyse hareketin yapıldığı esnada kastın varlığı

⁷⁰ <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAA6AA849816B2EF4376734BED947CDE>, Erişim Tarihi: 29.12.2007

⁷¹ SOYASLAN, s. 415

⁷² BAKICI, s. 282

⁷³ Bakınız; YTCK'nın 21. maddesi

⁷⁴ SOYASLAN, s.417

aranmalı neticenin gerçekleştirildiği ana kadar bu uzatılmamalıdır. Yani hareketin yapıldığı esnadaki kastın varlığı sübut için yeterli olacaktır.

Manevi unsur bakımından üzerinde durulması gereken bir konu da failde kusurluluğu ortadan kaldıran sebeplerin bulunmaması gerektiğidir. Kusurluluğun temeli, yaptığı fiilin hukuki sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneği olan failin, seçme özgürlüğüne sahip olmasıdır. Eğer failin fiili işleme veya işlememe özgürlüğü yoksa kusursuz saymak gerekir. Gerçekten bazı sebepler, failin fiili işleme özgürlüğünü ortadan kaldırırlar. Failin bu durumda aslında suç olan fiili işlemekten başka seçeneği yoktur. Bu şekilde kusurluluğu ortadan kaldıran nedenleri kaza ve tesadüf, mücbir sebep, cebir, korkutma ve tehdit, yanlışlık ve sapma olmak üzere beş gruba ayırabiliriz⁷⁵. Failde kusurluluğu ortadan kaldıran bu sebeplerin bulunmaması gereklidir.

6. Hukuka Uygunluk Nedenleri

5237 sayılı TCK'da ceza sorumluluğunu kaldıran yada azaltan nedenler başlığı altında düzenlenen nedenler fiilin hukuka aykırı olmasını önler ve dolayısıyla onun hukuken meşru veya hukuka uygun bir fiil olarak ortaya çıkmasını sağlar. Bu nedenle hukuka uygunluk nedenleri, kural olarak ceza kanunu tarafından yasaklanmış olan bir fiilin, bu fiilin işlenmesine yetki veren veya onu emreden bir normun varlığı nedeniyle suç sayılmasını engelleyen özel durumlar olarak tanımlanabilir. Hukuka uygunluk nedenleri objektif bir etkiye sahiptirler, yani sadece var olmaları etkilerini göstermeleri için yeterlidir. Failin bu konudaki düşüncesi, inancı önem taşımaz. 5237 sayılı TCK'da sayılan hukuka uygunluk nedenleri; görevin yerine getirilmesi, meşru savunma, zorunluluk hali, hakkın kullanılması, hak sahibinin rızasıdır⁷⁶.

Bunlardan hiçbirisinin inceleme konusu suçta uygulama alanı bulamayacağı düşüncesindeyiz. Örneğin, sandık kurulunu alıkoyan bir şüphelinin meşru savunma yada hakkın kullanılmasına dair bir savunma getirmesi mümkün olmayacaktır.

⁷⁵ SOYASLAN, s.436-437

⁷⁶ TOROSLU,2005, s. 135-168; HAKERİ, s. 258; ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 279

7. Suça Tesir Eden Haller

Suçun varlığından bağımsız olarak bir suçun daha ağır veya daha hafif sayılmasını, dolayısıyla cezanın arttırılması veya azaltılmasını gerektiren hallerde suça tesir eden haller adı verilir⁷⁷.

Çalışmamızın konusu suçun cezasını ağırlatıcı nedenler özel olarak, 298 sayılı kanunun 133/2 maddesinde düzenlenmiştir: Maddenin 1. fıkrasında yazılı fiillerin;

1- Silahla işlenmesi,

2- Aralarından biri silahlı en az üç kişi tarafından birlikte işlenmesi, cezayı ağırlatıcı nedenlerdir.

Aralarında ittifak iradesi bulunmasa bile içlerinden en az ikisi silahlı üçten fazla kimseler tarafından işlenmesi hali maddenin önceki halinde bir ağırlatıcı neden iken, maddenin yeni halinde bu durum ağırlatıcı neden olmaktan çıkarılarak madde nispeten sadeleştirilmiştir. Tarafımızca buda olumlu karşılanmaktadır.

Cezayı hafifletici özel neden madde de gösterilmemiştir. Cezayı hafifletici ve ağırlatıcı genel nedenler, örneğin, haksız tahrik, takdiri hafifletici nedenler uygulama alanı bulabilecektir.

8. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

a. Teşebbüs

Teşebbüs 5237 sayılı TCK'nın 35. maddesinde tanımlanmıştır. Söz konusu maddeye göre, kişinin, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıpta elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaması durumu teşebbüstür.

Bir başka ifadeyle, gerçekleştirmek için suçun icrasına başlandığı ancak failin iradesinden bağımsız nedenlerle neticeyi gerçekleştiremediği hallerde teşebbüs söz konusudur⁷⁸. İşte failin icrasına başlamakla birlikte elinde olmayan nedenlerle tamamlanamayan suçlara da teşebbüs halinde kalmış suçlar denilir. Ceza kanununda teşebbüse ilişkin düzenleme olmasaydı faili teşebbüsten dolayı cezalandırmak mümkün olmazdı.

Suçun işlenmesindeki aşamalar, suçun işlendiği süreç, yani suç yolu⁷⁹ şu şekilde ifade edilebilir; 1. aşamada suç fikrinin ortaya çıkması vardır ki bu

⁷⁷ SOYASLAN, s. 455

⁷⁸ SOYASLAN, s. 256.; MALKOÇ, s. 232; HAKERİ, s. 334; ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 417

⁷⁹ ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 417

düşünce aşaması olduğundan ceza hukukunun müdahalesi dışındadır. 2. aşamada hazırlık hareketleri vardır ve bazı istisnalar dışında bu da cezalandırılmaz. 3. aşamada icra hareketlerinin başlaması ve suçun tamamlanması vardır. Suçun tamamlanması ile netice gerçekleşir⁸⁰. İşte teşebbüs bu üçüncü aşamada var olan bir durumdur. Öyleyse teşebbüsün varlığı için; suç tipinin teşebbüse müsait olması, suç işleme kastının varlığı, suçun icrasına elverişli hareketlerle doğrudan doğruya başlanması ve failin işlemeyi kastettiği suçu elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaması şartlarının hepsinin birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir⁸¹.

Teşebbüs halinin varlığının tespiti halinde failin alacağı cezada indirim yapılacaktır. Yapılacak indirim miktarının tespitinde hâkim meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığını göz önünde bulunduracaktır.

Konumuz olan suç ise kanaatimizce teşebbüse müsaittir. Fail seçim kurullarının toplanmasına ve görevlerini ifaya engel olmak üzere elverişli vasıta ile icrayı başlanmış ancak elinde olmayan nedenlerle icra hareketlerini tamamlayamamışa teşebbüsten sorumlu olacaktır.

b. İştirak

Suçun birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi durumunda iştirak hali vardır⁸². Başka bir ifade ile tek failli bir suçun, bir kişi tarafından işlenebilen bir suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesinde suça iştirak vardır⁸³. Ancak iştiraki zorunlu olarak birkaç fail tarafından işlenen çok failli suçlarla karıştırmamak gerekir. Bu suçların işlenebilmesi için zorunlu olarak birden fazla failin bulunması gereklidir. Yasadışı örgüt kurma, kamu görevini terk veya yapmamak, hükümlü veya tutukluların ayaklanması, rüşvet suç eşyasının satın alma, bu tip suçlara örnek olarak sayılabilir. Çalışma konumuz suç bu tip suçlardan değildir. Dolayısıyla iştirakin her türlü bu suç açısından uygulama alanı bulabilir. Ayrıca nitelikli hallerde belirttiğimiz gibi suçun, üç veya daha fazla şüpheli tarafında birlikte gerçekleştirilmesi durumu içlerindeki silahlı kişi sayısına göre ağırlatıcı neden sayılmıştır.

80 ÖZBEK Veli Özer, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt I, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005, s. 396

81 ÖZBEK, s. 399-404; HAKERİ, s. 337; ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 417

82 SOYASLAN, s. 471

83 BAKICI, s. 720; HAKERİ, s.366; MALKOÇ, s. 248; ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 248

c. İçtima

İşlenen suçta, tek eylemle birden fazla hukuki yararın yâda farklı eylemlerle aynı hukuki yararın ihlal edilmiş olmasına suçların içtimaı denilmektedir⁸⁴. Başka bir ifadeyle bir birey ceza kanununu birden çok ihlal ettiğinde ve dolayısıyla birden çok suçtan sorumlu olduğunda suçların içtimaı söz konusudur. Bu durum birden çok fiil ile kanunun aynı hükmünün birden çok ihlal edilmesi veya birden çok hükmünün ihlal edilmesiyle ortaya çıkabileceği gibi, bir fiil ile kanunun birden çok hükmünün ihlal edilmesiyle de ortaya çıkabilir⁸⁵.

İnceleme konusu suç açısından özel bir düzenleme olmadığı için genel hükümler burada da geçerlidir. Yani aynı seçim kurulunun çalışmasını önlemeye yönelik olarak değişik zamanlarda aynı fiillerin gerçekleştirilmesi durumunda yasada özel bir düzenleme bulunmadığı için TCK'nın 43/1 maddesi uygulama alanı bulacaktır. İçtimanın, bir fiille birden fazla kişinin mağdur edilmesi durumu burada özellik arz etmektedir. Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tekbir fiille gerçekleştirilmesi durumunda normal koşullarda TCK'nın 43/2 maddesi uygulama alanı bulacaktır. Ancak inceleme konumuz suç açısından bu maddenin uygulanma kabiliyetinin oldukça az olduğu düşüncesindeyiz. Suçun mağduru yukarıda da belirttiğimiz üzere seçim kurullarıdır ve kurul olması nedeniyle zaten tek bir fiille suç birden fazla kişiye karşı işlenecektir. Bu madde, belki tekbir fiille birden fazla seçim kurulunun işleyemez hale getirilmesi durumunda bu suç için işlerlik kazanabilir. Ancak o ihtimalin de oldukça güç olduğunu düşünüyoruz.

Bu suçla ilişkin olarak bir konuyu açıklamakta fayda vardır. Açıklamaya çalıştığımız suçun unsuru olan cebir, aynı zamanda 5237 sayılı TCK' da da ayrıca suç olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

“Cebir

MADDE 108. - [I] Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması hâlinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.” hükmü karşısında bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bu hüküm genel hüküm niteliğindedir ve sonraki tarihtir. Acaba, bu hüküm karşısında halen daha 298 sayılı kanunun 133. maddesinde ki cebirle ilgili kısım yürürlükte midir? Burada hangi kanunun

84 ÖZBEK, s. 454; HAKERİ, s. 415; ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 493; MALKOÇ, s. 270

85 TOROSLU, 2005, s. 310

uygulanacağına belirlenmesi sorunu kendisini göstermektedir. Eğer aynı konuyu düzenleyen normların her ikisi de genel yâda özel nitelikteyse, sonraki öncekini ilga edeceğinden ebetteki sonraki uygulanacaktır. Aynı konuyu iki ayrı kanunun veya aynı kanunun iki ayrı hükmü düzenlemiş ise, özel kanun veya özel hüküm, genel kanuna veya genel hükme istisna teşkil ediyor demektir. O halde özel kanun veya özel hüküm uygulanacaktır⁸⁶. Tabi bu durum çatışır gibi gözükse iki norm arasında genellik özellik ilişkisini gerektirir ve bu durumda özel normun genel normun üzerinde üstünlüğe sahip olduğunu ve onun uygulanmasını bertaraf ettiği kabul edilir. Buna da özel normun önceliği ilkesi denilmektedir⁸⁷. Bu açıklamalar ışığında bakıldığında bu konuda sorun aydınlanmaktadır; yasa koyucu cebir seçim kurullarını çalıştırmamak amacıyla gerçekleştirilmesine özel bir önem atfetmiş ve bunu daha ağır olacak şekilde özel kanunda düzenlemiştir. Sonraki tarihli ve daha genel kanun niteliğinde olan 5237 sayılı TCK açıkça bu kanunu yürürlükten kaldırmadığına göre 298 sayılı kanunun 133. maddesi de halen yürürlükte ve seçim kurullarındaki görevlilere karşı görevlerini engellemek amacıyla cebir kullanılması haline de bu madde uygulanacaktır. TCK'daki cebir genel, 298 sayılı kanundaki cebir ise daha özel bir düzenlemedir.

İçtima ilişkisi olarak incelemeye çalıştığımız suçun bileşik suç niteliği taşıdığını da belirtelim. Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suçta bileşik suç denir⁸⁸. İnceleme konusu suçta da böyle bir durum bulunmaktadır. Fail yukarıda açıkladığımız şekilde cebir ve şiddet kullanarak yada tehdit ederek seçim kurullarını toplanmalarına veya görevlerinin ifasına engel olmaktadır. Bundan da anlaşılacağı üzere fail hem TCK'nın 106. maddesindeki tehdit veya 108. maddesindeki cebir suçu ile birlikte TCK'nın 109. maddesindeki kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının gerçekleştirilmektedir. Maddenin yazım tarzından da anlaşılacağı üzere bu suçta hem cebir veya tehdit hem de hürriyetinden yoksun bırakma suçları birbirinin unsurunu oluşturmaktadır. Yani bu suçlar birleşerek inceleme konumuz suçu oluşturmaktadır. Bu nedenle bileşik suç niteliği taşımaktadır.

86 SOYASLAN, s.109-110

87 TOROSLU Nevzat; Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, Ekim 2005, Ankara, s. 84-85

88 5237 Sayılı TCK madde 42

9. Yaptırım, Görevli Ve Yetkili Mahkeme

Maddenin birinci fıkrasındaki suçun basit halinin yaptırımı *iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıdır*. Görevli mahkeme bu cezanın üst sınırı dikkate alınarak belirlenecek ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 11. maddesi gereğince asliye ceza mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılacaktır.

Maddeni ikinci fıkrasındaki nitelikli hallerden 1. cümledeki silahla işleme halinde verilecek hapis cezanın miktarı *üç yıldan aşağı olamayacaktır*. Bu durumların varlığı halinde de görevli mahkeme aynen yukarıda belirtildiği gibi belirlenecek ve asliye ceza mahkemesi görevli olacaktır.

2. fıkranın 2. cümlesindeki nitelikli hallerin varlığı halinde, yaptırım *beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası* olacaktır. Bu durumda, maddedeki üst sınır nedeniyle 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 12. maddesi gereğince ağır ceza mahkemesi görevlidir.

Yetkili mahkeme konusunda özel bir hüküm bulunmadığından genel hükümler uygulanacaktır. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 12. maddesi gereğince suçun işlendiği yer mahkemesi yetkili mahkemedir.

10. Suçun Uygulamada Kabul Edildiği Haller

Uygulamada, mahallesinin başka bir beldeye bağlanmasına karşı çıkan sanığın, seçim sandığına elkoyup görevlilere vermemesi, güvenlik kuvvetlerinin müdahalesine rağmen bu yöndeki olumsuz tavrını ısrarla sürdürmesinin bu suçu oluşturduğu kabul edilmiştir⁸⁹.

B. Haksız Oy Temini Suçu

"Madde 152 - (Değişik fıkra: 10/06/1983 - 2839/49 md.) Her kim kendisine veya başkasına oy veya tercih işareti verilmesi veya verilmemesi için bir veya birkaç seçmene menfaat, sair kıymetler teklif ve vadeder veya verir, yahut resmi, umumi vazifeler veya hususi hizmet ve menfaatler vait veya temin ederse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Verilen, vait veya temin edilen menfaatler seçmenin seyahat, yemek, içki ve nakil masrafları veya hizmetlerinin mukabili olarak gösterilse dahi hüküm aynıdır.

Yukarda yazılı para, menfaat, vait veya hizmetleri kabul eden seçmen dahi aynı ceza ile cezalandırılır.

⁸⁹ 8.CD., 27.01.1997, 15372-526. HATİPOĞLU /PARLAR, Seçim, s.351

Bu fiilleri, tehdit veya cebir veya şiddet kullanarak işleyenler hakkında ceza, bir misli artırılarak hükmedilir⁹⁰.”

Suç toplantı heyetlerine karşı suçlar yan başlığı altında düzenlenmiştir. Öncelikle bunu doğru bulmadığımızı belirtelim. Aşağıda da belirteceğimiz üzere bu suç herkesin oy verirken serbest iradesiyle hareket etmesini korumaya yönelik bir suçtur. Seçim kurullarının çalışmasına yönelik olarak bir işlev görmemektedir. Suçun kendi yan başlığının olması gerektiğini düşünmekteyiz. Suça en uygun yan başlığın yukarıda belirtildiği üzere “Haksız Oy Temini Suçu” olacağı düşüncesindeyiz.

1. Korunan Hukuksal Değer

Demokrasinin temel şartı, seçmen yeterliğine sahip her vatandaşın oyunu kullanmak suretiyle ülke idaresine katılmasıdır⁹¹. Bu şartın gerçekleşmesi de serbest bir şekilde oy kullanmaya imkân verecek ortamın gerçekleştirilmesine bağlıdır. Aksi takdirde yapılan işleme seçim demenin imkânı olmayacaktır. Zira vatandaşın dayatma suretiyle oy kullanması gerek anayasamıza ve gerekse seçim yasalarına aykırıdır. Gerçekten Anayasanın 67. maddesi ile vatandaşlara tanınan seçme, seçilme ve bağımsız olarak siyasi faaliyette bulunma hakları ihlal edilmekte öte yandan seçimlerin serbest ve eşit esaslarda gerçekleştirilmesi ortadan kaldırılmakta ve böylece anayasanın çok önemli bir buyruğu eylemli olarak işletilemez hale gelmektedir⁹². İşte tam bu noktada üzerinde çalıştığımız suçun koruduğu hukuksal değer ortaya çıkmaktadır. Hukuksal anlamda önem ifade eden bu değer Anayasamızın 67. maddesinde düzenlenmiş bulunan serbest olarak seçme ve seçilme hakkıdır.

2. Suçun Faili

Madde “herkim” ibaresi ile başladığı için ceza ehliyeti olan herkes suçun faili olabilir. Maddenin 2. fıkrası uyarınca para, menfaat, vaat veya hizmetleri kabul eden seçmen de bu fıkra uyarınca faildir⁹³. Failin seçmen olup olmaması bu anlamda bir önem arz etmemektedir. Yani suç oluşturan eylemleri gerçekleştiren kişi suça konu seçimlerde seçmen olmasa dahi suç oluşur. Failin seçimlerde aday olup olmamasının da suçun oluşumunda bir önemi bulunmamaktadır. Ancak birinci fıkra açısından seçimlerde aday olan bir failin kedisine oy verilmesini sağlamak amacıyla sayılan fiilleri gerçekleştirmesi durumunda da suç yine oluşacaktır. Failin görev ve sıfatının

90 TC. Adalet Bakanlığı, Ulusal Yargı Ağı Projesi Mevzuat Programı, 7.5

91 YAVUZ, s. 14

92 YAVUZ, s. 16

93 HATİPOĞLU / PARLAR; Seçim, s. 412

suçun oluşumu bakımından bir önemi bulunmamaktadır. Bu nedenle özgü suç değildir. Bu açıdan bakıldığında suçun üst düzey bir kamu yöneticisi yada seçimlerin yönetim yada denetiminde yer alan bir kişi olmasının bir önemi bulunmamaktadır. Çarpıcı olması bakımından örnek olarak verecek olursak, seçim zamanına adalet bakanı olan kişinin görünmeyecek şekilde ilişki içinde bulunduğu bir partiye oy vermesini sağlamak amacıyla bir kimseye seçimden sonraki süreçte bir atama veya makam sözü vermesi halinde de suç oluşmuş olacak ve bakan suçun faili olabilecektir.

3. Suçun Mağduru

Kendilerine oy verilmesi için suç kapsamındaki eylemlere müracaat edilenlerin dışındaki adaylar ile kendisine oy verilmemesi için bahse konu eylemlere müracaat edilen adaylar suçun mağdurdur.

Maddenin üçüncü fıkrası açısından bakılacak olursa, tehdit, cebir, şiddetle oyunu temin etmeye yönelik olarak, haksız bir menfaat vaat edilen fakat kabul etmeyen seçmen de yukarıdakilere ilave olarak mağdurdur. Haksız olarak vaat veya temin edilen menfaati kabul eden seçmen bu anlamda suçun mağduru olamaz. Çünkü maddenin ikinci fıkrası gereğince artık bu seçmen suçun faili olacaktır.

Bazı suçlarda, suç tanımında, mağdur olan kişide insan olmanın dışında başka özel nitelikler de aranabileceği doktrinindeki bazı yazarlarca savunulmaktadır⁹⁴. Kamu görevlisi, çocuk, yargı görevi yapan gibi... İncelemekte olduğumuz suçta yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere böyle bir durum gözükmemektedir. O da suçun mağdurunun ancak adaylar olabileceğidir. Bu anlama bakıldığında faillik bakımından değil de mağdurluk bakımından bir özgünlük durumu gözükmemektedir.

4. Suçun Maddi Unsuru

Maddenin birinci fıkrasındaki suçun maddi unsurunu ikiye ayırarak incelemek gerekir;

1. Failin kendisine veya desteklediği bir başkasına oy veya tercih işareti verilmesini sağlamak amacıyla seçmene,

a. Menfaat, sair kıymetler teklif etmesi veya vaat etmesi veya vermesi,

b. Resmi umumi görevler veya özel hizmet ve menfaatler vaat etmesi veya temin etmesi,

2. Failin desteklemediği başkasına oy verilmemesi için seçmene, yukarıdaki menfaatleri temin yada vaat etmesi suçun maddi unsurunu oluşturur.

94 ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 209

Sayılan hareketler seçimlik hareketler olup, failin bunlardan bir tanesine belirtilen amaçlar doğrultusunda müracaat etmesi suçun oluşumu açısından yeterli olacaktır. Menfaatin vaadi suçun oluşumu açısından yeterli olup, menfaatin temin edilmiş olması şartı ayrıca aranmamaktadır. Yine, menfaatin karşı tarafça kabul edilmesi şartı da bulunmamaktadır. Menfaati kabul eden seçmenin durumu ikinci fıkrada ayrıca düzenlenmiştir. Ancak bu fıkra anlamında suçun oluşması için menfaatin seçmen tarafından kabul edilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Madde metninde menfaatin temin edilmesi de sayıldığından, menfaatin vaat edilmekle kalınmayıp ayrıca temin edilmiş olması durumunda ceza adaleti açısından doğru olmayan bir netice ortaya çıkmaktadır. Menfaatin vaat edilmesiyle yetinilmeyip ayrıca temin edilmiş olması durumunun, ayrı bir artırım nedeni olarak kabul edilmesinin daha doğru olacağı kanaatindeyiz. Madde metninde menfaatin temin edilmiş olması suçun unsurları arasında sayıldığından bu konu temel cezanın tayininde de ayrıca göz önünde bulundurulamayacaktır. Bu nedenle maddenin değiştirilmesi ile menfaatin vaat edilmesiyle kalınmayıp ayrıca temin edilmiş olmasının ağırlatıcı nitelikli hal olarak düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Çünkü ceza adaleti açısından, vaat etmekle yetinmeyerek haksız bir menfaati hukuk dışı bir amaç için yerine getirmiş olanla, sadece vaat etmiş olanın aynı kefeye konulmaması gerekir. İlk olasılıkta suçluluk kastı daha yoğundur ve bu da cezasının ceza adaleti açısından daha ağır olmasını gerekli kılmaktadır.

Yapılan vaat ve veya temin edilen menfaatin, seçmenin seyahat, yemek, içki, nakil masraflarının karşılığı veya yapmış olduğu hizmetlerin karşılığı olarak gösterilmesinde dahi suçun oluşacağı fıkranın ikinci cümlesinde belirtilmiştir. Bu tespit kanımızca isabetli bir tespittir ancak yeterli değildir. Çünkü bu durumda da haksız bir şekilde oy temin etmeye yönelik olarak menfaat vaadi veya temini vardır. Ancak bu durumda buna ilave olarak bahse konu menfaatin dışarıdan anlaşılmasını önlemeye yönelik bir faaliyet vardır. Bahse konu haksız çıkarın dışardan anlaşılmamasını sağlamaya yönelik olarak menfaat bir hizmet karşılığı gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Bu durumda suçun anlaşılması daha da güçleşeceğinden ve bu durum failin kastının yoğunluğunu göstereceğinden, kanaatimizce ağırlatıcı bir nitelikli bir hal olarak düzenlenmeliydi.

Maddenin ikinci fıkrasında bahse konu para, menfaat ve vaatleri kabul eden seçmenin de cezalandırılacağı belirtilmiştir. Bu anlamda seçmenin cezalandırılabilmesi için menfaatin mutlaka seçmenin hâkimiyet alanına geçmesi gerekmektedir. Vaadi kabul etmek dahi suçun oluşumu açısından yeterlidir. Birinci fıkra ile ilgili olarak yaptığımız menfaatin vaadi ile temini arasındaki farka yönelik eleştirilerimiz aynen burada da geçerlidir. Çünkü

vaadi kabul eden seçmenin durumu ile temin edilmiş bir menfaati kabul eden seçmenin durumunun aynı olmaması gerekir.

5. Suçun Manevi Unsuru

Suçun taksirli hali açıkça düzenlenmemiş olduğundan suç kasten işlenilebilen suçlardandır. Ancak bu suç açısından üzerinde durulması gereken önemli bir husus vardır. Madde metnine göre, suçun oluşması ve failin cezalandırılabilmesi için failin özel kastla hareket etmesi gereklidir. Özel kast, kanunun suç unsuru veya ağırlatıcı sebep olarak kabul ettiği hallerde, failin belli bir saikle hareket etmesinin yani, bilme ve istemeden başka, belli bir saikle hareket etmiş olmasının şart koşulduğu hallerde söz konusu olan kasttır. Bu sebeple failin sadece maksadı istemesinin yeterli olduğu hallerde genel kast, bundan başka belli bir saikle hareket etmiş olmasının arandığı hallerde özel kast vardır⁹⁵. Yeni TCK'nın sisteminde, amaç veya saik, kastla özdeş veya kastın bir türü değildir. Bu bakımdan, artık TCK sisteminde genel kast-özel kast ayrımı terkedilmiştir. Ancak burada olduğu gibi adına ne denirse denilsin amaç veya saik, bazı suçlar açısından, suçun temel şekline ilişkin bir unsur teşkil etmektedir⁹⁶.

İncelediğimiz suçta da böyle bir durum vardır. Suçta kast aslında haksız bir menfaat temin etmeye veya vaat etmeye yönelik olarak vardır. Bilme ve isteme unsurları haksız menfaatin vaat veya teminine yönelik olarak aranılacaktır. Ancak suçun oluşabilmesi için madde metninden de anlaşılacağı üzere, failin bu haksız vaat veya temini;

I. Ya kendisine veya başkasına oy veya tercih işareti verilmesini temin etmek için,

II. Ya da başkasına oy veya tercih işareti verilmemesini temin etmek için yapması gerekmektedir. Yani failin bu saiklerle hareket etmesi halinde ancak suç oluşacaktır. Bu nedenle suç ancak özel kastla işlenilebilen bir suçtur.

Maddenin ikinci fıkrası içinde bu açıklamalarımız aynen geçerlidir. Çünkü seçmenin cezalandırılabilmesi için menfaat vaadi veya teminini, başkasına oy vermek yada vermemek saiki ile kabul etmesi gerekmektedir. Menfaatin bu saikle kabul edildiğinin ispatlanamaması halinde seçmen olan fail cezalandırılmayacaktır. Öyleyse bu suç da özel kastla işlenilebilen suçlardandır.

95 DÖNMEZER / ERMAN, 2.Cilt, s.231

96 ÖZGENÇ, Türk Ceza Hukuku, s. 269-270

6. Hukuka Uygunluk Nedenleri

Hukuka uygunluk nedenlerine ilişkin olarak yasada herhangi bir özel düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle TCK'daki hukuka uygunluk nedenlerinin bu suç açısından uygulanıp uygulanamayacağına bakmak gerekmektedir. Bu suç açısından da TCK'da sayılan yukarıda tek tek saydığımız hukuka uygunluk nedenlerinden hiçbirisinin inceleme konumuz suç bakımından uygulama alanı bulamayacağı kanaatindeyiz. Örnekler vererek konuya bakmak gerekirse, adayı olduğu partiye oy verilmesini sağlamaya çalışan şüphelinin seçmenleri tehdit ederek oy temin etmeye çalışması durumunda meşru müdafaada bulunduğunu iddia etmesi, yada belli bir partiye oy verdiği taktirde terfi ettirileceği teklifini alan bir memurun bunu kabul etmesi durumunda terfi etmenin bir hak olduğunu dolayısıyla meşru bir hakkını kullandığından bahsetmesi mümkün olmayacak ve bu durum kabul görmeyecektir.

7. Suça Tesir Eden Haller

Maddede sayılan eylemlerin tehdit, cebir veya şiddet kullanılarak gerçekleştirilmesi durumu ağırlatıcı bir nitelikli hal olarak 3. fıkrada kabul edilmiştir. Bu nitelikli halin olayda uygulanabilmesi için, sayılanların tümünün birlikte gerçekleştirilmesi şartı bulunmayıp, tehdit cebir, şiddet eylemlerinden herhangi birine yukarıda açıkladığımız özel kastla başvurulması durumunda nitelikli hal uygulama alanı bulacaktır.

Tam bu noktada şöyle bir soru sorulabilir; maddedeki fiiller, haksız oy temin etmeye yönelik olarak, haksız bir menfaat temin veya vaat etmek olduğuna göre, failin herhangi bir menfaat teklif veya vaat etmeksizin seçmenin oyunu salt tehdit, cebir, şiddetle temin etmeye çalışması durumunda da bu nitelikli hal uygulanabilecek midir?

Kanaatimizce bu soruya verilecek yanıt olumsuz olacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun 2/3 maddesine göre suç ve ceza içeren hükümlerin uygulanmasında kıyas yapılamaz⁹⁷. İşte bu nedenle, maddi ceza hukukunun suç ve cezaları belirleyen hükümleri bakımından kıyas yoluyla genişletme yapılamayacağına⁹⁸ göre, TCK'nın bu hükmünü ceza hukukunda failin aleyhine kıyas mümkün değildir şeklinde anlamamız gerekir⁹⁹. Bu açıklamalar doğrultusunda sorduğumuz soruya olumsuz cevap verecek ve bu nitelikteki fiilleri bu kapsama sokamayacağız. Ancak bu nitelikteki

97 SOYASLAN, s. 118

98 DÖNMEZER Sulhi, ERMAN Sahir; Nazari Ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, 1.Cilt, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1994, s. 19

99 SOYASLAN, s. 118

davranışları gerçekleştirenler Türk Ceza Kanunu'nun tehdit ve cebirle ilgili genel hükümlerine göre cezalandırılabilirler.

8. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

a. Teşebbüs

Bu suç teşebbüs açısından kanaatimizce önem arz etmektedir. Suçun oluşması açısından haksız menfaatin teklif edilmiş olması yeterlidir. Kabul edilme şartına bağlı değildir. Bu açıdan bakıldığında suç neticesi harekete bitişik suç intibasını uyandırmaktadır. İcrai yada ihmali hareketin yapılmasıyla suçun tamamlandığının kabul edildiği bu tip suçlarda, hareketin yapılmasıyla sonuç meydana geldiğinden, yani yapıcı davranışların sona ermesi ile sonucun alınması arasında bir zaman dilimi olmayacağından kalkışmaya elverişli değildir. Sonuç harekete bağlı olup ondan ayrılmadığı için suçun icra hareketi yapıldığı halde engel nedenlerle sonucun alınmadığı ve suçun teşebbüs aşamasında kaldığı ileri sürülemez¹⁰⁰. Dolayısıyla teşebbüs, esas itibariyle neticesi hareketten ayrılabilen suçlar bakımından sözkonusu olabilir¹⁰¹. Bu açıklamalar doğrultusunda yukarıda açıkladığımız özel kastla, haksız menfaatin teklif edildiği anda, karşı tarafın kabulüne yada başkaca herhangi bir unsura bağlı olmaksızın suç tamamlanmış olacağından bu suç da kanaatimizce teşebbüse müsait değildir. Ancak istisnaen neticesi harekete bitişik suçlar da teşebbüse müsait hale gelebilir. Nitekim icra hareketlerinin bölünebildiği hallerde bu suçlar teşebbüse müsaittir¹⁰². Örneğin mektupla yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda haksız menfaat vaadinde bulunulması durumunda mektubun yazılıp postaya verilmesi ile icra tamamlanmış, mektubun herhangi bir şekilde muhataba ulaşmaması halinde ise suç teşebbüs halinde kalmış olur.

b. İştirak

Yukarıda incelediğimiz suça ilişkin olarak iştirakin mahiyetiyle ilgili olarak yapmış olduğumuz açıklamalar aynen bu suç içinde geçerlidir. Bu suçta da iştirakin tüm şekilleri kanaatimizce uygulama alanı bulabilir. Bu duruma örnek vermek gerekirse; A partisinin ilçe başkanının ilçedeki bir aşiretin reisi olarak görünen kişiyle konuşarak, aşiret olarak kendi partilerine oy vermeleri konusunda anlaşması ve aşiret reisinin de aşiret mensuplarına bu partiye oy verenlere para dağıtacağını söylemesi durumunda, parti ilçe

¹⁰⁰ BAKICI, s. 659

¹⁰¹ HAKERİ, s. 351

¹⁰² BAKICI, s. 659, HAKERİ, s. 351

başkanı fiilen herhangi bir vaatte bulunmamış olsa dahi azmettiren sıfatıyla sorumlu olacaktır.

c. İctima

İctimaa ilişkin Türk Ceza Kanunu'ndaki genel hükümler bu suç açısından da geçerlidir. Yukarıda bahsettiğimiz özel kast kapsamında aynı mağdura karşı seçim süreci içerisinde değişik zamanlarda birden fazla kez değişik niteliklerde menfaat vaadinde bulunulması halinde TCK'nın 43/1 maddesindeki zincirleme suç, şüphelinin bir kahvehaneye girerek içerdeki herkese hitaben oylarını emin etmeye yönelik olarak haksız menfaat (örneğin partisine oy veren herkese belli bir miktar para dağıtılacağını söylemesi) vaat etmesi durumunda TCK'nın 43/2. maddesindeki zincirleme suç hali uygulama alanı bulacaktır.

9. Yaptırım, Görevli Ve Yetkili Mahkeme

Maddenin ilk iki fıkrasındaki yaptırım miktarı bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıdır. Suçun nitelikli halini düzenleyen üçüncü fıkradaki yaptırım miktarı ise bunun bir misli artırılmış miktarıdır. Belirlenen temel cezaya, belirlenmiş miktar kadar daha ilave yapılarak bu fıkradaki yaptırım miktarına ulaşılabılır. (a+a) Öyleyse bu fıkradaki yaptırım miktarı iki yıldan altı yıla kadar olacaktır.

Yaptırım miktarı nedeniyle, 5235 sy Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 11. maddesi gereğince asliye ceza mahkemesi görevlidir.

Yetkili mahkeme konusunda özel bir hüküm bulunmadığından genel hükümler uygulanacaktır. 5271 sy Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 12. maddesi gereğince suçun işlendiği yer mahkemesi yetkili mahkemedir.

10. Suçun Uygulamada Kabul Ediliş Şekli

Belediye başkanı olan sanığın, seçim propaganda çalışmaları sırasında, iş talep ve yardım başvuru formları dağıtmak suretiyle gerçekleşen eyleminde, madde kapsamında düzenlenmiş suçun unsurlarının oluşmadığı¹⁰³,

Muhtar adayı olan sanığın, kendi listesinden heyet üyesi olarak gösterdiği mağdurun, kendisine oy vermeyeceğini söylemesi üzerine tehevüre kapılarak, bağırıldığı ve elinde kapalı vaziyette bıçak tuttuğu olayda, suçun sübutuna yeterli delil bulunmaması nedeniyle suçun oluşmadığı¹⁰⁴,

¹⁰³ 8. CD., 13.07.2006, 2005/2905-2006/6483; TOSUN / ARTUÇ, s. 1622

¹⁰⁴ HATİPOĞLU / PARLAR; Seçim, s. 412

Belediye başkan adayı olan sanığın, mahalli idareler seçiminde, kendi lehine haksız oy sağlamak amacıyla, on adet seçmeni ikamet ettikleri yerlerden yol ve işe giderlerini karşılamak suretiyle ilçe merkezine getirmesinde maddedeki suçun oluştuğu¹⁰⁵, kabul edilmiştir.

SONUÇ

Seçim yasalarına olsa olsa demokratik sorumluluklar yüklenebilir. Oysa her dönemde seçim yasalarına rejimle ilgili misyonlar yüklenmesi, yasanın kendisi ile ilgili olmayan sorunların ortaya çıkmasına ve bir sonraki döneme aktarılan, geçmişe dönük tepkilere neden olmuştur. Seçim yasasının tek bir misyonu olmalıdır: Bu da seçmen iradesinin en adaletli bir şekilde parlamentoya yansımaları, bir başka deyişle temsilde adaleti sağlamaktır. Siyasal istikrarı gerçekleştirmek seçim yasalarının görevi olarak düşünmemelidir. Zira siyasal istikrarın sağlanması seçim sonucunda oluşan parlamentoların görevidir¹⁰⁶.

Bu çalışmada öncelikle seçimlerin siyaset biliminin hangi alanları bakımından önem arz ettiği ve hangi kavramlarıyla ve nasıl ilişkili olduğunu giriş mahiyetinde çok kısaca açıklamaya çalıştık. Daha sonra seçim suçlarının, seçimlerin, düzen ve güvenliği açısından nasıl bir öneme sahip olduklarını açıklamaya çalıştık.

Tüm bu açıklamalardan sonra, kanundaki seçim suçlarının;

1- Eski bir dille,

2- Amaca hizmet etmeyecek şekilde, suç oluşturan eylemleri çok ayrıntılı olarak sıralamak ve bu nedenle de suçun oluşumunu oldukça güç koşullara bağlamak suretiyle,

3- Ve bağlaçları oldukça sık kullanılarak suçların uygulanabilirliklerini daraltacak şekilde,

4- Çok önemli bazı eylemleri lâfzî yorum yapıldığı takdirde cezasız bırakır tarzda, (Ör. Parmağındaki boyaya herhangi bir müdahalesi olmaksızın az önce oy kullandığı sandıkta başkaca herhangi bir yöntemle yeniden oy kullanmaya kalkışan veya kullanan failin bu eylemi yaptırımsız görünmektedir.)

5- Maddeler arasında da amaca hizmet etmeyecek, uygulanma kabiliyetini daraltacak şekilde atıflar yapılarak,

6- Gereksiz tekrarlara yer verir tarzda,

¹⁰⁵ 8.CD., 09.11.2006, 2414-8059, TOSUN / ARTUÇ, s. 1616

¹⁰⁶ ALKAN, s. 164

7- Yan başlıktan yoksun yada hatalı, madde içeriğini tam olarak kapsamayacak şekildeki yan başlıklar altında,

8- Ceza adaletine uygun olmayan sonuçlar doğuracak nitelikte, düzenlendiğini söyleyebiliriz. Tüm bu nedenlerle uygulanabilir ve aktif olarak işlerliği bulunmayan bir düzenleme tarzı benimsendiği tarafımızca değerlendirilmektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere seçim düzenine bağlı olarak toplumsal düzen açısından büyük öneme sahip seçim suçlarının biran önce esaslı bir şekilde yeniden incelenerek günümüz diline uygun şekilde ve daha kısa, öz cümlelerle yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Düzenleniş tarzında da çok ayrıntıya girmek yerine, suçların oluşumunu kolaylaştıracak bir tarz benimsenerek, suçların oluşmasını zorlaştırıcı tüm unsurlardan arındırılması suretiyle suçlar daha etkin bir hale getirilmelidir. Yaptığımız incelemeler sonucunda bu haliyle amaca hizmet edecek etkinliğe sahip olmadıklarını belirtmeden geçemeyeceğiz.

298 sayılı yasada 5728 sayılı yasa ile yapılan değişiklikler olumlu bir gelişme olmasına rağmen yeterli değildir. 5728 sayılı yasanın yapılan incelemesinde, çok fazla sayıda yasayı kapsamaması nedeniyle, özel ceza yasalarındaki suçların yazım ve anlaşılış tarzından kaynaklanan eksiklik yada hatalara girilmeksizin kapsamına aldığı çok fazla sayıdaki özel ceza yasasının sadece genel ceza yasası ile uyumlu hale getirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Seçim suçlarına ilişkin olarak 298 sayılı yasada yapılan değişikliklerde de aynı yol izlenmiştir. Yani suçların özüne, esasına ilişkin bir düzenleme ve yenileştirme politikası izlenmemiştir. Bu nedenle çalışmamız kapsamında örnekleme olarak seçmiş olduğumuz suçların esasına ilişkin eleştirilerimiz aynı şekilde geçerliliğini korumaktadır.

KAYNAKÇA

ACAR Aykut; Türk Demokrasisinde Parti, Seçim Sistemi Ve İstikrar(yayınlanmamış),

Açıklamalı Kanun-İçtihat Programı, Eylül 2006 (3.0)

AKİP; Açıklamalı Kanun-Mevzuat Programı, Versiyon 3.0, Cihan Ltd. Şti.

ATAR Yavuz, Seçim Hukukunun Güncel Sorunları, Anayasa Yargısı Dergisi, Cilt No:23(2006),

BAKICI Sedat, 5237 sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2007,

Ceza Kanunları Programı, Versiyon 0.5

DÖNMEZER Sulhi, ERMAN Sahir, Nazari Ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, 2.Cilt, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1994,

DÖNMEZER Sulhi, ERMAN Sahir; Nazari Ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım, 1.Cilt, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1994,

ERDOĞAN Mustafa, Anayasal Demokrasi, Siyasal Kitapevi, Mart 2005,

EROĞUL Cem, Devlet Yönetimine Katılma Hakkı, İmge Kitapevi, Yay. No:35, Ankara, 1995,

HAFIZOĞULLARI Zeki, Ceza Normu, US-A Yayıncılık, Ankara 1996,

HAKERİ Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara,

HATİPOĞLU Muzaffer, PARLAR Ali, Seçim Kanunları Ve Seçim Suçları, Yayın Matbaacılık Ve Ticaret İşletmesi, Ankara 2004,

HATİPOĞLU Muzaffer, PARLAR Ali; Özel Ceza Yasaları, Yayın Matbaacılık Ve Ticaret İşletmesi, Ankara 2003,

<http://www.tdk.gov.tr/TR/sozbul.ASPX?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA&Kelime=cebir+kullanmak>, Erişim Tarihi:29.12.2007

<http://www.tdk.gov.tr/TR/sozbul.ASPX?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA&Kelime=cebir%20kullanmak>, Erişim Tarihi: 29.12.2007

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE>, Erişim Tarihi: 29.12.2007

KABOĞLU İbrahim Özden; Özgürlükler Hukuku, Afa Yayınları, Mart 1996,

KAÇAK Nazif, AZAPAĞASI Alpaslan, Seçimin Temel Kavramları Ve Mahalli İdareler Seçimi İle Seçim Suçları, Kartal Yayınevi, Ankara 2004,

KAPANİ Münci, Kamu Hürriyetleri, Yetkin Yayınları, 7. Baskı, Ankara 1993, s. 281-282

KAPANİ Münci; Politika Bilimine Giriş, Bilgi Yayınevi, 18. Basım, Ekim 2006,

MALKOÇ İsmail, Yeni Türk Ceza Kanunu, 1. Cilt, Malkoç Kitapevi, Ankara, 2007,

ÖZBEK Veli Özer, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, Cilt 1, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005,

ÖZBUDUN Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 1995,

ÖZGENÇ İzzet, Türk Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007,

ÖZGENÇ İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, T.C. Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası, Üçüncü Baskı, Ocak 2006,

PARLAR Ali, HATİPOĞLU Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, Yayın Matbaacılık Ve Ticaret İşletmesi, Ankara, 2007,

SEZEN Saim, Seçim Ve Demokrasi, Gündoğan Yayınları, Ekim 1994,

SOYASLAN Doğan; Ceza Hukuku, Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara 2005,

TC. Adalet Bakanlığı, Ulusal Yargı Ağı Projesi Mevzuat Programı, 7.5

TEZİÇ Erdoğan; Anayasa Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul 1991,

TOROSLU Nevzat, Ceza Hukuku, Savaş Yayınevi, Ankara 1998,

TOROSLU Nevzat; Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, Ekim 2005, Ankara,

TOSUN Kerim, ARTUÇ Mustafa, Türk Hukukunda Suçlar Ve Tüm Özel Ceza Yasaları, Kartal Yayınevi, Ankara 2007,

TUNCER Erol, Türkiye’de Seçim Uygulamaları / Sorunları Işığında Temsilde Adalet-Yönetimde İstikrar İlkelerinin İşlevselliği, <http://www.tesav.org.tr/sunus.htm>, Erişim: 02.01.2008

TÜRK Hikmet Sami, Demokratik Rejimlerde Seçim Kanunları Ve Türkiye İçin Yeni Bir Seçim Kanunu Önerisi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1995-44-01-04,

UYSAL Tamer, Siyasal Sistemlerde Temsiliyet Sorunsalı-1, <http://www.mevsimsiz.com/yazi.asp?id=6363>, Erişim: 02.01.2008

YAVUZ Nihat, Seçim Kanunları Ve Siyasi Partiler Kanunu, Adil Yayınevi, 1. Basım,

YILMAZ Ejder, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara 1992,

Özel Hukuk
